

**GLOBAL FİNANSAL KRİZ
KARŞISINDA TÜRK MALİ VE REEL
KESİMİ**

**OKTAY KÜÇÜKKİREMITÇİ
ÖMÜR GENÇ
MUSTAFA ŞİMŞEK
EMİN KARACA
B. ALİ EŞİYOK**

**TÜRKİYE KALKINMA BANKASI
EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ**

EKİM 2008

MALİ KESİM

- **PIYASA RİSKİ**
  - KUR RİSKİ
  - FAİZ RİSKİ
  - LİKİDİTE RİSKİ
- **KREDİ RİSKİ**
- **OPERASYONEL RİSK**

MALİ KESİM / KUR RİSKİ

HAZİRAN 2008

	MİO YTL
YP VARLIKLAR	215,092
NAKİT VE BENZERİ	20,485
BANKALAR	24,537
DİBS	39,192
KREDİLER	119,156
DİĞER VARLIKLAR	11,722
YP YÜKÜMLÜLÜKLER	231,681
BANKALAR VE PARA PİYASALARI	8,050
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	137,410
PARA PİYASASI	8,249
DİĞER MALİ KURULUŞLAR	69,491
İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER	2,163
DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	6,318
NET BİLANÇO POZİSYONU	-16,589
NET NAZIM HESAP POZİSYONU	17,122

TOPLAM AKTİF BÜYÜKLÜĞÜ DİKKATE ALINDIĞINDA BANKALARIN KUR RİSKİ SINIRLI BÜYÜKLÜKTEDİR.

MALİ KESİM / FAİZ RİSKİ

HAZİRAN 2008, MİO YTL

Vadeye (Yeniden Fiyatlamaya) Kalan Süre	1 Aya Kadar	1-3 Ay	Toplam
VARLIKLAR	176,868	95,911	567,717
NAKİT VE BENZERİ	30,416	43	39,667
BANKALAR	21,667	1,273	29,955
DİBS	19,040	43,617	140,254
KREDİLER	103,488	47,953	316,846
DİĞER VARLIKLAR	2,256	3,025	40,996
YÜKÜMLÜLÜKLER	287,660	72,607	565,963
BANKA MEVDUATI	9,853	1,489	13,308
DİĞER MEVDUAT	222,257	38,481	328,525
PARA PİYASASINA BORÇLAR	30,167	2,044	36,056
DİĞER MALİ KURULUŞLAR	21,715	27,124	83,195
DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	3,669	3,469	104,879
POZİSYON	-110,793	23,305	1,754

BANKALAR , 1 AYA KADAR VADEDE FAİZ RİSKİ AÇISINDAN KISA POZİSYONDADIR.

TOPLAM VERİLEN KREDİLERİN YÜZDE 52'Sİ, DİBS'LERİN YÜZDE 55'İ 3 AYDAN UZUN VADELİ İKEN; MEVDUATLARIN YÜZDE 79'U 3 AYDAN KISA VADELİDİR

MALİ KESİM / LİKİDİTE RİSKİ

HAZİRAN 2008, MİO YTL

Vadeler	Vadesiz	1 Aya Kadar	1-3 Ay	Toplam
VARLIKLAR	40,271	104,327	49,598	567,717
NAKİT VE BENZERİ	25,650	12,074	1,640	39,667
BANKALAR	3,756	19,881	806	29,955
DİBS	531	5,598	6,172	140,254
KREDİLER	7,483	61,812	37,613	316,828
DİĞER VARLIKLAR	2,851	4,962	3,367	41,014
YÜKÜMLÜLÜKLER	64,599	277,644	52,157	565,963
BANKA MEVDUATI	1,392	9,447	1,544	13,308
DİĞER MEVDUAT	53,633	219,075	38,036	328,525
DİĞER MALİ KURULUŞLAR	102	7,615	9,018	83,195
PARA PİYASASINA BORÇLAR	0	27,528	1,197	36,056
DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	9,471	13,979	2,362	104,879
LİKİDİTE AÇIĞI	-24,328	-173,317	-2,559	1,754

BANKALAR, 1 AYA KADAR VADEDE LİKİDİTE AÇISINDAN YAKLAŞIK 200 MİLYAR YTL KISA POZİSYONDADIR.

FAİZ RİSKİNDEN DE GÖRÜLDÜĞÜ GİBİ, TBS HAZİRAN 2008 İTİBARIYLA GELECEK DÖNEMDE FAİZLERİN DÜŞMESİ YÖNÜNDE POZİSYON ALMIŞTIR.

MALİ KESİM / KREDİ RİSKİ

BANKALAR AÇISINDAN KREDİLER HÂLA EN BÜYÜK AKTİF KALEMİDİR (TOPLAM AKTİFİN YÜZDE 56'SI).

BANKALARIN RİSK AĞIRLIKLILIK AKTİFLERİNİN YÜZDE 84'Ü KREDİLERDEN OLUŞMAKTADIR.

KREDİLERİN YÜZDE 33'ÜNÜN VADEYE KALAN SÜRESİ 3 AYDAN KISA İKEN, YÜZDE 41'İNİN VADEYE KALAN SÜRESİ 1 YILDAN DAHA UZUNDUR.

KREDİLERİN YÜZDE 38'İ YP KREDİLERDEN OLUŞMAKTADIR.

YP KREDİLER İÇİNDE USD KREDİLERİN PAYI YÜZDE 61, EUR KREDİLERİN PAYI İSE YÜZDE 37'DİR.

MALİ KESİM / OPERASYON RİSKİ

ÖZEL KESİM/REEL KESİM

GLOBAL KRİZDEN REEL KESİMİN ETKİLENMESİ AŞAĞIDAKİ KANALLARDAN KAYNAKLANACAKTIR:

- YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER (KUR ETKİSİ)
- YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER (FAİZ ETKİSİ)
- DÖVİZ POZİSYONU (KUR ETKİSİ)
- DIŞ TİCARET (KUR ETKİSİ)
- DIŞ TİCARET (GELİR ETKİSİ)
- İMALAT SANAYİİ GİRDİ YAPISI (KUR ETKİSİ)
- İMALAT SANAYİİ TALEP YAPISI (GELİR ETKİSİ)
- İMALAT SANAYİİ İHRACAT I (İTHALATA BAĞLILIK)

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

-2008 HAZİRAN İTİBARIYLA 284.4 MİLYAR USD'LİK ÜLKE TOPLAM DIŞ BORCUNUN 190.5 MİLYAR USD'LİK KISMI ÖZEL SEKTÖRE AİTTİR. BU TUTAR İÇİNDE REEL SEKTÖR BORCUNUN PAYI YÜZDE 65'DİR (124.6 MİLYAR USD).

- 2008 HAZİRAN İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN TOPLAM KISA VADELİ BORCU 51.9 MİLYAR USD'DİR. BU BORCUN 47.8 MİLYAR USD'LİK KISMI (YÜZDE 92) ÖZEL SEKTÖRE AİTTİR. REEL SEKTÖRÜN KISA VADELİ BORCU İSE 28 MİLYAR USD'DİR.

- DÖVİZ KURUNDA MEYDANA GELECEK BİR ARTIŞ, ÖNCELİKLE ŞİRKETLERİN KULLANMIŞ OLDUKLARI KREDİLERİN TÜRK LİRASI KARŞILIĞINI ARTTIRARAK ŞİRKETLERİN PASİF KALİTESİ VE KÂRLILIK YAPISI ÜZERİNDE OLUMSUZ BİR ETKİ MEYDANA GETİRECEKTİR. ANCAK, BURADA ORTAYA ÇIKAN ZARARIN, DİREKT OLARAK ŞİRKETLERDEN KUR ARTIŞI TUTARINDA BİR NAKİT ÇIKIŞINA NEDEN OLMAYACAĞI DA DİKKATE ALINMALIDIR.

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

- ŞİRKETLERİN DÖVİZ CİNSİNDEN BORÇLARININ PİYASADAKİ DÖVİZ KURU DEĞERİ KULLANILARAK DEĞERLENMESİ NETİCESİNDE MEYDANA GELEN BORÇ ARTIŞI KURUN PİYASADAKİ ANLIK FİYATI İLE İLGİLİ BİR DEĞERE ULAŞACAKTIR.
- ASIL ÖNEMLİ OLAN FİİLİ BORÇ ÖDEME ANINDA KURLARIN HANGİ DÜZEYDE OLACAĞIDIR.
- BİLGİSİZ REEL SEKTÖR AÇISINDAN ASIL RİSK, KURLARIN HIZLI DEĞİŞİMLERİNDEN ZİYADE, ÇOK YÜKSEK BİR PLATODA DENGEYE GELMESİDİR.

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

- ÖZEL SEKTÖR BORCUNUN VADESİNE KALAN SÜREYE GÖRE DAĞILIMINA BAKILDIĞINDA;

- 140.4 MİLYAR USD TUTARINDAKİ BORCUN 39.9 MİLYAR USD'LİK KISMININ (YÜZDE 29) TEMMUZ 2008 - TEMMUZ 2009 DÖNEMİNİ KAPSAYAN BİR YILLIK SÜRE İÇİNDE VADESİNİN GELDİĞİ GÖRÜLMEKTEDİR.

- BU TUTARIN 14.8 MİLYAR USD'LİK KISMI BANKACILIK KESİMİNE,

- 25.1 MİLYAR USD'LİK KISMI REEL SEKTÖRE AİTTİR.

- İMALAT SANAYİİ'NİN PAYI 10.3 MİLYAR USD'DİR.

- HİZMETLER SEKTÖRÜNÜN İSE 14.7 MİLYAR USD'LİK BİR TUTARA SAHİP OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR.

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

ÖZEL SEKTÖRÜN KISA VADELİ BORÇLARI DA DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE;

- (BU BORÇLARIN TAMAMININ YENİLENMEYECEĞİ VE ÖDENECEĞİ VARSAYIMIYLA) BİR YILLIK DÖNEMDE 47.8 MİLYAR USD'LİK KISA VADELİ BORÇ GERİ ÖDEMESİ YAPILACAKTIR.

- BU TUTARIN 28.0 MİLYAR USD'LİK KISMI REEL SEKTÖRE AİTTİR. DOLAYISIYLA, 1 YILLIK DÖNEM İÇİNDE KISA VADELİ BORÇLARIN TAMAMININ DA YENİLENMEDEN GERİ ÖDENECEĞİ VARSAYILIRSA, ÖZEL SEKTÖRCE GERİ ÖDENMESİ GEREKEN BORÇ TUTARI 87.7 MİLYAR USD'DİR.

- 53.1 MİLYAR USD'LİK KISMI REEL SEKTÖR TARAFINDAN ÖDENECEKTİR.

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

MEVCUT DURUMDA;

-BANKALARIN DÖVİZ POZİSYONLARINDA ÖNEMLİ BİR AÇIK BULUNMAMASI NEDENİYLE BÜYÜK BİR DÖVİZ TALEBİNDE BULUNMAYACAKLARI,

-MERKEZ BANKASI'NIN 77 MİLYAR USD'LİK,

-BANKALARIN İSE YAKLAŞIK 40 MİLYAR USD'LİK DÖVİZ REZERVLERİ DİKKATE ALINDIĞINDA,

ÖZEL SEKTÖR VE BİLGİSEL REEL SEKTÖR BORCUNUN SERVİSİNDE BİR SORUN OLMAYACAĞI DÜŞÜNÜLMEKTEDİR.

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

- ÖZEL SEKTÖRÜN KULLANDIĞI KREDİLERİN YÜZDE 31'İ SABİT, YÜZDE 69'U İSE DEĞİŞKEN FAİZLİDİR.

- KULLANILAN KREDİLERİN ÖNEMLİ BİR BÖLÜMÜ (YÜZDE 94) EUR VE USD CİNSİNDEN KULLANILAN KREDİLERDEN OLUŞMAKTA OLUP, USD CİNSİNDEN BORÇLANILAN KREDİLERİN TOPLAM KREDİLER İÇİNDEKİ PAYI YÜZDE 61'DİR.

- BORÇLANMA KOMPOZİSYONUNA BAKILDIĞINDA; BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN DAHA FAZLA SABİT FAİZLİ BORÇLANMA YOLUNA GİTTİĞİ (TOPLAM BORÇLARININ YÜZDE 35.7'Sİ),

- REEL SEKTÖRÜN İSE SABİT FAİZLİ BORÇLARININ TOPLAM BORÇLARI İÇİNDEKİ PAYININ YÜZDE 28.7 OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR.

REEL KESİM / DIŞ BORÇLAR

- ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMASI AĞIRLIKLIL OLARAK DEĞİŞKEN FAİZLİ VE USD ÜZERİNDEN YAPILMIŞTIR.

- BU NEDENLE ULUSLARARASI, PİYASALARDA MEYDANA GELEN FAİZ YÜKSELMELERİ ÖZEL SEKTÖRÜ OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEYECEKTİR.

- DÜNYA GENELİNDE BEKLENEN EKONOMİK DARALMAYA KARŞI BİLGİSSA GELİŞMİŞ ÜLKE MERKEZ BANKALARININ TEPKİSİNİN FAİZLERİ DÜŞÜRMEK VE DÜŞÜK DÜZEYDE TUTMAK OLARAK DEVAM ETMESİ OLMASI VE ULUSLARARASI PİYASALARDA GÜVENİN TESİS EDİLMESİ İLE LİKİDİTENİN ARTMASI DURUMUNDA, DEĞİŞKEN FAİZLER ÖZEL SEKTÖR FİRMALARI İÇİN BİR AVANTAJ DA YARATABİLECEKTİR.

- MEVCUT TRENDLERE BAKILDIĞINDA, KREDİ FAİZLERİNİN BİR SÜRE DAHA YÜKSEK SEVİYELERDE DEVAM EDECEĞİ ANLAŞILMAKTADIR.

REEL KESİM / DÖVİZ POZİSYONU

- 2003 YILINDAN İTİBAREN REEL SEKTÖRÜN DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (AĞIRLIKLIL OLARAK DÖVİZ BORÇLANMALARI NETİCESİNDE) GİDEREK ARTIŞ GÖSTEREREK 2008 YILININ MART AYI İTİBARIYLA 73.8 MİLYAR USD CİVARINA YÜKSELMİŞTİR.

- DÖVİZ POZİSYONU AÇISINDAN ÖNEMLİ NOKTA, KUR YÜKSELMESİ NETİCESİNDE KISA VADEDE BU AÇIK POZİSYONDAN KAYNAKLANAN DÖVİZ LİKİDİTESİ TALEBİNİN DÜZEYİDİR.

REEL KESİM / DÖVİZ POZİSYONU

MİO USD

	2003	2004	2005	2006	2007-12	2008-03
VARLIKLAR	30,980	38,659	45,701	63,426	77,864	80,832
YÜKÜMLÜLÜKLER	50,759	59,006	72,383	100,047	138,843	154,584
NET DÖVİZ POZİSYONU	-19,778	-20,347	-26,682	-36,621	-60,979	-73,752
Kısa Vadeli Varlıklar						70,429
Kısa Vadeli Yükümlülükler						71,843
KISA VADELİ NET DÖVİZ POZİSYONU						-1,414

- REEL SEKTÖRÜN 2009 MART AYINA KADAR OLAN DÖNEMDE DIŞ YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ DÖVİZ ALACAKLARI İLE KARŞILAMA KAPASİTESİNDE OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR.

-DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI NEDENİYLE KUR YÜKSELMELERİ REEL SEKTÖRÜN FİNANSMAN GİDERLERİNİ ARTTIRARAK KÂRLİLİKLERİNİ OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEYECEK, ANCAK, YÜKÜMLÜLÜKLERİ YERİNE GETİRME KONUSUNDA BİR SORUN ORTAYA ÇIKMAYACAKTIR.

REEL KESİM / DIŞ TİCARET

- ABD EKONOMİSİNDE GERÇEKLEŐECEK DURGUNLUK VEYA DARALMANIN TÜRKİYE'NİN ABD'YE İHRACATINI DARALTICI ETKİSİ OLACAKTIR.
- ANCAK, 2003-2008/8 DÖNEMİ DİKKATE ALINDIĞINDA; ABD'YE OLAN İHRACATIN TOPLAM İHRACATIN YÜZDE 5'İNİ OLUŐTURDUĐU GÖRÜLMEKTEDİR. BU NEDENLE RESESYON NETİCESİNDE ABD PAZARINDAN DOLAYI İHRACATTA YAŐANACAK OLAN DARALMANIN BOYUTU BÜYÜK OLMAYACAKTIR.
- 2003-2008/8 DÖNEMİNDE ORTALAMA OLARAK İHRACATIMIZIN YÜZDE 64'Ü AVRUPA ÜLKELERİNE (AB ÜLKELERİ + DİĞER AVRUPA) YAPILMAKTADIR.

REEL KESİM / DIŞ TİCARET

- AVRUPA ÜLKELERİNE YAPILAN İHRACATIN HEMEN TAMAMI BAŞTA GİYİM, GIDA VE İÇECEK OLMAK ÜZERE TÜKETİM MALLARINDAN OLUŐTUĐUNDAN, TALEBİN GELİR ESNEKLİĞİ ÖNEM TAŐIMAKTADIR.
- BU ÜLKELERİN TALEBİNDE MEYDANA GELECEK DEĐİŐME, MALLARIN FİYATINDAN ZİYADE İHRACAT YAPILAN ÜLKELERİN GELİRLERİNE KARŞI DAHA DUYARLIDIR.
- DÖVİZ KURLARINDA MEYDANA GELECEK BİR ARTIŐTAN ZİYADE, BU ÜLKELERİN GELİRLERİNİN ARTIŞI ÜLKE İHRACATINI DAHA OLUMLU YÖNDE ETKİLEDİĞİNDEN, TALEP DARALMASI TÜRKİYE İHRACATINI AZALTICI YÖNDE ETKİ YAPACAKTIR.

REEL KESİM / DIŞ TİCARET

İMALAT SANAYİ SEKTÖRLERİNİN DIŞ TİCARET FAZLASINA GÖRE SIRALAMASI

Sektörler	2008/8 (MİO USD)
18 Giyim Eşyası	7,082
17 Tekstil Ürünleri	4,095
34 Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	3,254
26 Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	1,954
15 Gıda Ürünleri ve İçecek	1,435
28 Metal Eşya Sanayi (Makine ve Teçhizatı Hariç)	1,410
25 Plastik ve Kauçuk Ürünleri	793
36 Mobilya ve Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Ür.	474
35 Diğer Ulaşım Araçları	404
16 Tütün Ürünleri	99
Fazla Veren Sektörlerin Toplamı	21,000

İLK SEKİZ AYLIK DÖNEMDE, DIŞ TİCARET FAZLASINA GÖRE YAPILAN SIRALAMADA GİYİM EŞYASI, TEKSTİL ÜRÜNLERİ VE MOTORLU KARA TAŞITI VE RÖMORKLAR SANAYİ SEKTÖRLERİ İLK SIRALARDA YER ALMAKTADIRLAR. ÖZELLİKLE BU İLK ÜÇ SEKTÖRÜN DIŞ TİCARET FAZLASI, İMALAT SANAYİNDE FAZLA VEREN SEKTÖRLER TOPLAMININ YÜZDE 68,7'SİNE TEKABÜL ETMEKTEDİR. DOLAYISIYLA, YURT DIŞI TALEP DARALMASINDAN DOLAYI EN FAZLA ETKİLENECEK OLAN SEKTÖRLER BU SEKTÖRLER OLACAKTIR.

REEL KESİM / DIŞ TİCARET

İMALAT SANAYİ SEKTÖRLERİNİN DIŞ TİCARET AÇIĞINA GÖRE SIRALAMASI (MİO USD)

Sektörler	2008/8
24 Kimyasal Madde ve Ürünler	-15,969
29 BYS Makine ve Teçhizat	-5,378
23 Kok K., Raf. Edilmiş Petrol Ür. ve Nük. Yak.	-4,581
27 Ana Metal Sanayi	-4,191
33 Tıbbi Aletler; Hassas Optik Aletler ve Saat	-2,397
32 Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-2,237
30 Büro, Muhasebe ve Bilgi İşleme Makinaları	-1,829
31 BYS Elektrikli Mak.	-1,818
21 Kağıt ve Kağıt Ürünleri	-1,383
19 Dabaklanmış Deri, Bavul, El Çantası, Saraciye	-591
20 Ağaç ve Mantar Ürünleri (Mobilya Hariç).	-309
22 Basım ve Yayım; Plak, Kaset Vb.	-298
Açık Veren Sektörlerin Toplamı	-40,981

REEL KESİM / DIŞ TİCARET

- İLK SEKİZ AYLIK DÖNEMDE, DIŞ TİCARET AÇIĞINA GÖRE YAPILAN SIRALAMADA KİMYASAL MADDE VE ÜRÜNLERİ, BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MAKİNE VE TEÇHİZAT VE KOK KÖMÜRÜ, RAFİNE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ VE NÜKLEER YAKIT SANAYİ SEKTÖRLERİ İLK SIRALARDA YER ALMAKTADIRLAR.
- ÖZELLİKLE İMALAT SANAYİNE GİRDİ TEMİN EDEN BU İLK ÜÇ SEKTÖRÜN DIŞ TİCARET AÇIĞI, İMALAT SANAYİNDE AÇIK VEREN SEKTÖRLER TOPLAMININ YÜZDE 63,3'ÜNE TEKABÜL ETMEKTEDİR.
- DÖVİZ KURU YÜKSELMELERİNDEN DOLAYI ÜRETİM MALİYETLERİ ARTACAK, ENFLASYONİST BASKIYA YOL AÇACAK VE KÂRLİLİKLERİ AZALACAK OLAN SEKTÖRLER BU SEKTÖRLER OLACAKTIR.
- BU SEKTÖRLERİN TALEBİ AĞIRLIKLIL OLARAK ÜLKE BÜYÜMESİNE DUYARLILDIR.

REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

KRİZİN REEL SEKTÖRE YANSIYIP YANSIMADIĞINI EN BELİRGİN OLARAK ORTAYA KOYACAK GÖSTERGELERİN İMALAT SANAYİİ ÜRETİM ENDEKSİ VE KAPASİTE KULLANIM ORANLARI OLDUĞU DÜŞÜNÜLMEKTEDİR

- İMALAT SANAYİ TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ OLAN SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ VE KAPASİTE KULLANIM ORANLARI, 2008 BAŞINDAKİ DÜZEYLERİNE GÖRE DAHA İYİ DURUMDA OLMALARINA KARŞIN, AZALMA EĞİLİMİ GÖSTERMEKTEDİRLER.

- 2008 YILI HAZİRAN AYINDA BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE 9 ALT SEKTÖRÜN ÜRETİM ENDEKSİ AZALIŞ GÖSTERİRKEN, TEMMUZ AYINDA BU SAYI 10'A, AĞUSTOS AYINDA İSE 16'YA YÜKSELMİŞTİR.

- İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ 2008 YILINDA (SEKİZ AYLIK DÖNEM ORTALAMASI) BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI DÖNEMİNE GÖRE YÜZDE 3 ORANINDA ARTIŞ GÖSTERİRKEN, KAPASİTE KULLANIM ORANI 2008'DE (9 AYLIK DÖNEM ORTALAMASI) BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI DÖNEMİNE GÖRE 1.2 PUANLIK AZALIŞ GÖSTEREREK YÜZDE 80.4 DÜZEYİNE DÜŞMÜŞTÜR.

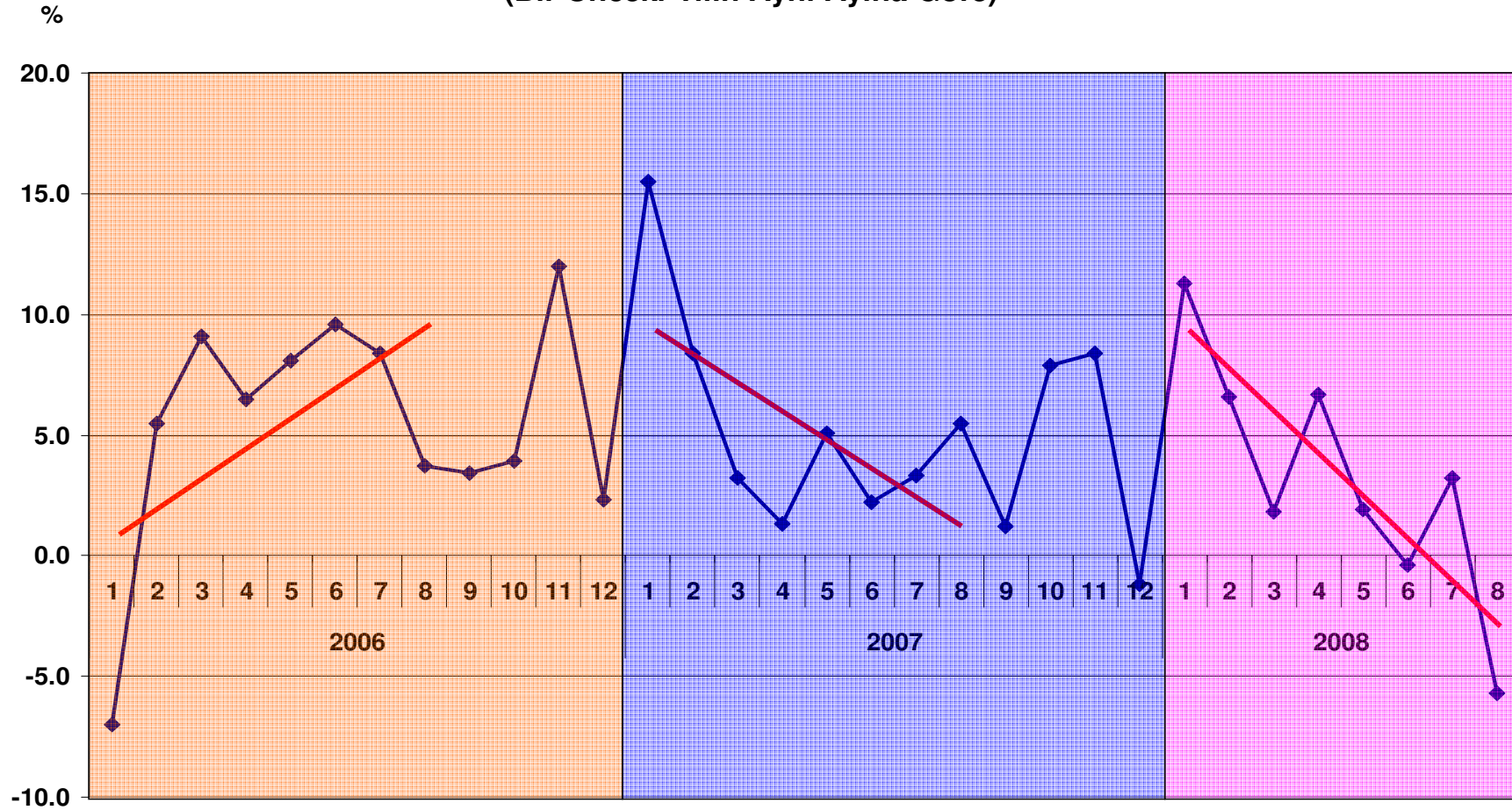
REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

2008 Yılı 8 Aylık Ortalamaya Göre Üretim Endeksindeki Yüzde Değişim
(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre)

Sektörler	Değişim (%)
Sanayi	3.6
İmalat Sanayi	3.0
Üretim Endeksinde En Fazla Artış Olan 5 Alt Sektör	
34- Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı-Römork İmalatı	23.8
31- BYS Elektrikli Makine ve Cihazların İmalatı	15.0
21- Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	11.1
36- Mobilya İmalatı; BYS Diğer İmalat	10.0
27- Ana Metal Sanayi	8.5
Üretim Endeksinde En Fazla Düşüş Olan 5 Alt Sektör	
32- Radyo, Televizyon, Haberleşme Teçhizatı ve Cihazları İmalatı	-20.4
17- Tekstil Ürünleri İmalatı	-16.9
19- Derinin Tabaklanması, İşlenmesi ve Ayakkabı İmalatı	-8.8
18- Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi ve Boyanması	-7.6
29- BYS Makine ve Teçhizat İmalatı	-4.7

REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

İmalat Sanayii Üretim Endeksindeki Değişim
(Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre)

ÜRETİM ENDEKSİNDEKİ DEĞİŞİM (2007-2008) (%) (8 Aylık Ortalamaya Göre Sıralı)

	2007/2008 (%)			
	Haziran	Temmuz	Ağustos	8 aylık ort
Sanayi	0.8	3.4	-4.0	3.6
İmalat Sanayi	-0.4	3.2	-5.7	3.0
34- Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı-Römork İmalatı	15.9	17.9	-8.9	23.8
31- BYS Elektrikli Makine ve Cihazların İmalatı	26.8	26.0	-16.8	15.0
21- Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	11.2	-2.7	4.6	11.1
36- Mobilya İmalatı; BYS Diğer İmalat	-6.0	10.0	1.4	10.0
27- Ana Metal Sanayii	9.4	9.0	1.9	8.5
16- Tütün Ürünleri İmalatı	8.9	29.2	2.7	7.6
26- Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı	1.6	5.3	-1.4	4.8
15- Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı	2.2	5.0	-4.2	4.3
23- Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıt	0.2	4.4	3.2	4.1
35- Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	-21.7	58.1	-16.4	3.7
20- Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	7.1	1.8	-1.9	3.6
22- Basım ve Yayım; Plak, Kaset vb. Kayıtlı Medyanın Çoğaltılması	4.3	14.8	-6.0	2.2
25- Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	-19.5	-0.8	15.6	1.0
24- Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	-1.3	-7.0	-6.5	-0.2
28- Makine ve Teçhizatı Hariç; Metal Eşya Sanayii	3.6	-2.4	-10.4	-2.6
33- Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler ile Saat İmalatı	0.3	-12.0	-18.7	-4.6
30- Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri İmalatı	24.0	-21.9	-56.6	-4.6
29- BYS Makine ve Teçhizat İmalatı	-12.5	5.8	-12.6	-4.7
18- Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi ve Boyanması	-17.7	-12.6	-13.0	-7.6
19- Derinin Tabaklanması, İşlenmesi ve Ayakkabı İmalatı	-3.1	-12.9	-9.9	-8.8
17- Tekstil Ürünleri İmalatı	-22.2	-19.9	-21.3	-16.9
32- Radyo, Televizyon, Haberleşme Teçhizatı ve Cihazları İmalatı	-19.5	-24.2	-36.8	-20.4
Azalan Sektör Sayısı	9	10	16	9

REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

ÜRETİM ENDEKSİ VE KAPASİTE KULLANIM ORANLARI VERİLERİ AYLIK BAZDA İNCELENDİĞİNDE, KÜRESEL KRİZİN ETKİLERİNİN İSTATİSTİKLERE SON AYLAR İTİBARIYLA YANSIDIĞI DİKKATI ÇEKMEKTEDİR.

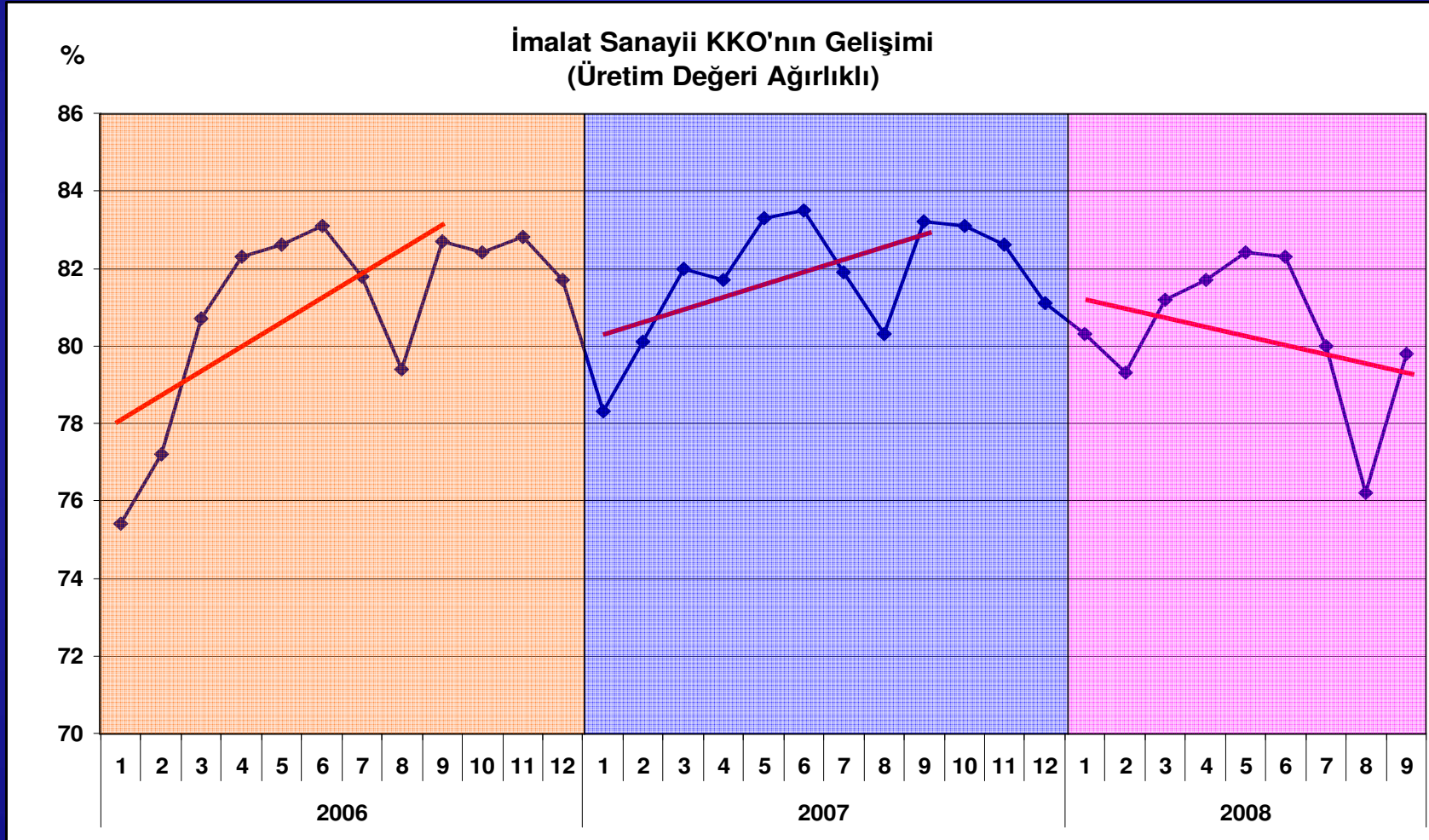
- 2003-2008 DÖNEMİNDE SÜREKLİ OLARAK ARTIŞ GÖSTEREN İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ, AĞUSTOS 2008'DE BİR ÖNCEKİ AYA GÖRE YÜZDE 9.8 AZALIRKEN, BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE YÜZDE 5.7 AZALIŞ KAYDETMİŞTİR.
- EYLÜL 2008'DE İMALAT SANAYİ KAPASİTE KULLANIM ORANI BİR ÖNCEKİ AYA GÖRE 3.6 PUAN ARTMASINA KARŞIN, BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE 3.4 PUAN AZALIŞ GÖSTERMİŞTİR.
- KAPASİTE KULLANIM ORANI, TEMMUZ 2008'DE BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE 14 ALT SEKTÖRDE DÜŞERKEN, AĞUSTOS'TA 16, EYLÜL'DE İSE 18 ALT SEKTÖRDE DÜŞÜŞ GÖSTERMİŞTİR.
- KAPASİTE KULLANIM ORANI TEMMUZ AYINDA, BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE 1.9 PUAN, AĞUSTOS AYINDA İSE 4.1 PUAN AZALIŞ KAYDETMİŞTİR.

REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

2008 Yılı 9 Aylık Ortalamaya Göre Kapasite Kullanım Oranlarındaki Değişim
(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre)

Sektörler	Değişim (Puan)
İmalat Sanayi	-1.2
Kapasite Kullanım Oranında En Fazla Artış Olan 5 Alt Sektör	
23- Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıt	3.0
33- Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler ile Saat İmalatı	1.4
25- Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	1.1
20- Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	0.8
31- BYS Elektrikli Makine ve Cihazları İmalatı	0.6
Kapasite Kullanım Oranında En Fazla Düşüş Olan 5 Alt Sektör	
30- Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri İmalatı	-15.7
17- Tekstil Ürünleri İmalatı	-5.3
34- Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı-Römork İmalatı	-4.7
28- Makine ve Teçhizatı Hariç; Metal Eşya Sanayi	-3.7
22- Basım ve Yayım; Plak, Kaset vb. Kayıtlı Medyanın Çoğaltılması	-2.8

REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

KKO'DAKİ DEĞİŞİM (2007-2008) (%) (9 Aylık Ortalamaya Göre Sıralı)

	2007/2008 (%)			9 aylık ort
	Temmuz	Ağustos	Eylül	
İmalat Sanayi	-1.9	-4.1	-3.4	-1.2
23- Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıt	2.7	8.1	1.2	3.0
33- Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler ile Saat İmalatı	-0.5	-1.3	-3.0	1.4
25- Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	2.0	-1.0	-0.4	1.1
20- Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	1.1	3.1	-1.6	0.8
31- BYS Elektrikli Makine ve Cihazların İmalatı	-0.1	0.0	0.2	0.6
32- Radyo, Televizyon, Haberleşme Teçhizatı ve Cihazları İmalatı	-0.5	7.1	6.3	0.5
35- Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	-1.6	-1.4	-0.3	0.4
27- Ana Metal Sanayii	0.4	-0.8	-1.0	0.3
16- Tütün Ürünleri İmalatı	7.4	0.9	1.0	0.1
24- Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	0.0	1.0	-1.8	0.0
15- Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı	1.1	-3.6	-1.8	-0.4
29- BYS Makine ve Teçhizat İmalatı	0.4	-1.3	-0.1	-0.6
21- Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	-1.9	-2.8	-4.9	-1.0
18- Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi ve Boyanması	-2.3	-3.8	-4.6	-2.1
19- Derinin Tabaklanması, İşlenmesi ve Ayakkabı İmalatı	-1.7	-1.2	-2.0	-2.2
36- Mobilya İmalatı; BYS Diğer İmalat	-6.0	-2.0	-1.7	-2.5
26- Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı	-1.4	-5.8	-7.3	-2.6
22- Basım ve Yayım; Plak, Kaset vb. Kayıtlı Medyanın Çoğaltılması	-5.3	-0.8	-4.7	-2.8
28- Makine ve Teçhizatı Hariç; Metal Eşya Sanayii	-3.1	-7.3	-6.8	-3.7
34- Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı-Römork İmalatı	-13.0	-23.8	-12.9	-4.7
17- Tekstil Ürünleri İmalatı	-7.0	-7.1	-6.5	-5.3
30- Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri İmalatı	-22.8	-17.9	-18.2	-15.7
Azalan sektör sayısı	14	16	18	12

REEL KESİM / PERFORMANS GÖSTERGELERİ

- İMALAT SANAYİNİN ALT DALLARINDA ÖZELLİKLE RADYO, TELEVİZYON VE HABERLEŞME CİHAZLARI, TEKSTİL ÜRÜNLERİ VE GİYİM EŞYASI İMALATINDA KAPASİTE KULLANIM ORANLARINDA DÜŞÜŞLER VE ÜRETİM ENDEKSİNDE AZALMALAR GERÇEKLEŞMEKTEDİR.
- DÜNYA GENELİNDE EKONOMİK DURGUNLUĞUN ARTMASI NETİCESİNDE DÜŞEN GELİR DÜZEYİ, TALEP SEVİYESİNİ DE OLUMSUZ ETKİLEYECEKTİR.
- TALEP DÜZEYİNDEKİ AZALMALAR, TÜRKİYE'NİN İHRACATÇI OLDUĞU SEKTÖRLERİN (BAŞTA OTOMOTİV OLMAK ÜZERE, TEKSTİL, GİYİM EŞYASI, RADYO, TELEVİZYON VE HABERLEŞME CİHAZLARI, ANA METAL SANAYİ) ÜRETİMİNDE AZALMALARA VE BU SEKTÖRLERDEKİ KAPASİTE KULLANIM ORANLARININ DÜŞMESİNE NEDEN OLACAĞI GİBİ, AYNI ZAMANDA İSTİHDAMDA DA AZALMALARA NEDEN OLABİLECEKTİR.

REEL KESİM / YAPISAL GÖSTERGELER

SEKTÖRLERİN DIŞA AÇIKLIK YAPISINI SAPTAMAK AMACIYLA 2002 YILI İNPUT/OUTPUT TABLOSUNDAN HAREKETLE SEKTÖREL İHRACAT/ÜRETİM ORANLARINA BAKILDIĞINDA;

- DİĞER ULAŞIM ARAÇLARININ İMALATI (YÜZDE 48),
- RADYO, TELEVİZYON, HABERLEŞME TEÇHİZATI VE CİHAZLARI İMALATI (YÜZDE 44)
- MOTORLU KARA TAŞITI, RÖMORK İMALATI (YÜZDE 44)
- GİYİM EŞYASI İMALATI, KÜRKÜN İŞLENMESİ VE BOYANMASI (YÜZDE 41)

SEKTÖRLERİNİN İLK SIRADA YER ALDIKLARI VE DIŞ TALEPTE MEYDANA GELECEK OLASI BİR ŞOKTAN EN FAZLA ETKİLENECEK SEKTÖRLERİN BAŞINDA GELDİKLERİ SAPTANMIŞTIR.

REEL KESİM / YAPISAL GÖSTERGELER

SEKTÖRLERİN İMALAT SANAYİ İÇİNDEKİ PAYLARI

Kod	Sektörler	Yüzde Pay
15	Gıda ürünleri ve içecek imalatı	20.73
16	Tütün ürünleri imalatı	1.10
17	Tekstil ürünleri imalatı	15.50
18	Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması	8.93
19	Derinin işleme bavul, el çantası, ve ayakkabı imalatı	1.42
20	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	1.18
21	Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı	2.38
22	Basım ve yayım; plak, kaset v.b. kayıtlı medyanın çoğaltılması	1.35
23	Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı	3.63
24	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı	7.31
25	Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı	3.67
26	Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	4.56
27	Ana metal sanayi	6.49
28	Makine ve teçhizatı hariç; metal eşya sanayii	3.14
29	B.y.s. makine ve teçhizat imalatı	5.17
30	Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı	0.08
31	B.y.s. elektrikli makine ve cihazların imalatı	2.59
32	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı	1.92
33	Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı	0.34
34	Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı-römork imalatı	4.53
35	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	0.61
36	Mobilya imalatı; b.y.s. diğer imalat	3.36
37	Yeniden değerlendirme	0.02
	İmalat sanayi üretimi	100.00

REEL KESİM / YAPISAL GÖSTERGELER

ÜRETİMİN İTHALATA BAĞIMLILIĞI (SEKTÖR ÜRÜNÜNE BİR BİRİM NİHAİ TALEP ARTIŞI NETİCESİNDE İTHAL TALEBİ ARTIŞI)

- KOK KÖMÜRÜ, RAFİNE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ İMALATI (0.5664),
- RADYO, TELEVİZYON, HABERLEŞME TEÇHİZATI VE CİHAZLARI İMALATI (0.4713)
- MOBİLYA İMALATI; B.Y.S. DİĞER İMALAT (0.4097)
- DERİNİN TABAKLANMASI, İŞLENMESİ; DERİ EŞYA VE AYAKKABI İMALATI (0.3673)
- ANA METAL SANAYİ (0.3662)
- TIBBİ ALETLER; HASSAS VE OPTİK ALATLAR İLE SAAT İMALATI (0.3642)
- MOTORLU KARA TAŞITI, RÖMORK VE YARI-RÖMORK İMALATI (0.3371)
- PLASTİK VE KAUKUK ÜRÜNLERİ İMALATI (0.3346)

BU SEKTÖRLERİN OLASI BİR KUR ŞOKUNDAN ETKİLENME POTANSİYELLERİNİN DAHA YÜKSEK OLACAĞI DÜŞÜNÜLMEKTEDİR.

REEL KESİM / YAPISAL GÖSTERGELER

İMALAT SANAYİNDE BİR BİRİM İHRACAT GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN GEREKLİ OLAN İTHALAT DEĞERİ EN YÜKSEK SEKTÖRLER;

- KİMYASAL MADDE VE ÜRÜNLERİNİN İMALATI (1.7077)
- BÜRO, MUHASEBE VE BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ İMALATI (1.2830)
- KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI (0.7645)
- ANA METAL SANAYİ (0.6773)
- KOK KÖMÜRÜ, RAFİNE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ İMALATI (0.6729)
- TIBBİ ALETLER; HASSAS VE OPTİK ALETLER İLE SAAT İMALATI (0.4223)

GENEL OLARAK, İHRACATIN İTHALATA BAĞIMLILIĞININ YÜKSEKLİĞİ ÜLKEYE KALACAK KATMA DEĞERİN AZALMASI ANLAMINDA NEGATİF BİR ETKİ TAŞIMASINA KARŞIN, OLASI BİR FİNANSAL KRİZ DURUMUNDA İTHALATA YÜKSEK BAĞIMLILIK GÖSTEREN İHRACATÇI SEKTÖRLER BU KRİZİN ETKİLERİNDEN (ÖZELLİKLE KUR ARTIŞININ OLUMSUZ ETKİSİ ANLAMINDA) EN AZ ETKİLENEN SEKTÖRLER OLACAKTIR.

REEL KESİM / YAPISAL GÖSTERGELER

DAHİLDE İŞLEME REJİMİ

ALT SEKTÖRLER BAZINDA DAHİLDE İŞLEME REJİMİNE GÖRE DAHİLDE İTHALAT/DAHİLDE İHRACAT ORANLARI İNCELENDİĞİNDE;

-ELEKTRONİK SEKTÖRÜNDE YÜZDE 78,
-DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜNDE YÜZDE 72,
- DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜNDE YÜZDE 73 GİBİ OLDUKÇA YÜKSEK ORANLARDA GERÇEKLEŞTİĞİ GÖRÜLMEKTEDİR.

-SÖZ KONUSU SEKTÖRLERİN GİDEREK İTHALATA BAĞIMLI BİR YAPI SERGİLEMESİ, YERLİ ARA MALLARI KULLANMADIKLARINI, BU REJİMİN YERLİ ÜRETİMİ BÜYÜK ÖLÇÜDE ÜRETİMDEN CAYDIRDIĞINI GÖSTERMEKTEDİR.

-TÜRKİYE'NİN İHRACATINDA GELENEKSEL BİR AĞIRLIĞA SAHİP OLAN DOKUMA VE GİYİM SEKTÖRÜNDE DAHİLDE İTHALAT/DAHİLDE İHRACAT ORANI YÜZDE 53 GİBİ YÜKSEK BİR ORANDA GERÇEKLEŞİRKEN, GIDA VE İÇKİ DE YÜZDE 55 OLARAK GERÇEKLEŞMİŞTİR.

REEL KESİM / YAPISAL GÖSTERGELER

HER BİR SEKTÖRE OLAN NİHAİ TALEP BİRER BİRİM ARTIRILDIĞINDA SEKTÖR ÜRETİMLERİNDE MEYDANA GELEN ARTIŞLARA *TOPLAM İLERİ BAĞLANTI ETKİSİ* ADI VERİLMEKTEDİR. YURTIÇI NİHAİ TALEPTE VE İHRACATTA MEYDANA GELECEK OLASI BİR DARALMADA TOPLAM İLERİ BAĞLANTI ETKİSİ YÜKSEK OLAN SEKTÖRLER DAHA FAZLA ETKİLENECEĞİNDEN, DİKKATLE İZLENMESİNDE FAYDA OLACAĞI DÜŞÜNÜLMEKTEDİR.

Kod	Sektörler	Toplam İleri Bağlantı
27	Ana metal sanayi	3.4710
24	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı	2.8911
17	Tekstil ürünleri imalatı	2.7316
21	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	2.5399
25	Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı	2.0435
23	Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	1.9868
26	Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	1.9342
15	Gıda ürünleri ve içecek imalatı	1.7446
28	Makine ve teçhizatı hariç; metal eşya sanayi	1.7328
29	B.y.s. makine ve teçhizat imalatı	1.5562

ÖZET OLARAK;

SEKTÖRLER	PERFORMANS		DIŞ TİCARET		İNPUT/OUTPUT BULGULARI			
	ÜRETİM	ENİK KKO	DIŞ TALEP	İÇ TALEP	DIŞA AÇIKLIK	ÜRETİMDEKİ PAYİTHALATA BAĞIMLILIK	TALEBE DUYARLILIK	
Gıda ve İçki	+	+	-		DÜŞÜK	YÜKSEK	DÜŞÜK	ORTA
Tütün	+	+	=		DÜŞÜK	DÜŞÜK	ORTA	DÜŞÜK
Tekstil	-	-	-		ORTA	YÜKSEK	ORTA	YÜKSEK
Giyim Eşyası	-	-	-		YÜKSEK	YÜKSEK	ORTA	ORTA
Deri İşleme ve Ayakkabı	=	-	=		DÜŞÜK	DÜŞÜK	YÜKSEK	ORTA
Ağaç ve Mantar Ürünleri	+	+	=		DÜŞÜK	DÜŞÜK	ORTA	ORTA
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	-	-		-	DÜŞÜK	ORTA	ORTA	YÜKSEK
Basım ve Yayım	+	-	=		DÜŞÜK	DÜŞÜK	ORTA	ORTA
Petrol Ürünleri	+	+		-	DÜŞÜK	ORTA	YÜKSEK	YÜKSEK
Kimya	-	-		-	DÜŞÜK	YÜKSEK	ORTA	YÜKSEK
Plastik ve Kauçuk	=	-	=		ORTA	ORTA	YÜKSEK	YÜKSEK
Taş ve Toprak Ürünleri	+	+	-		ORTA	ORTA	DÜŞÜK	YÜKSEK
Ana Metal	+	-		-	ORTA	ORTA	YÜKSEK	YÜKSEK
Metal Eşya Sanayii	+	-	-		ORTA	ORTA	ORTA	ORTA
Makine ve Teçhizat	=	=		-	ORTA	ORTA	ORTA	ORTA
Büro, Muh. ve Bilgi İşlem Mak.	-	-		-	ORTA	DÜŞÜK	ORTA	DÜŞÜK
Elektrikli Makine ve Cihazları	+	-		-	ORTA	ORTA	YÜKSEK	ORTA
Radyo, TV, Haberleşme Cihaz.	-	+		-	YÜKSEK	DÜŞÜK	YÜKSEK	ORTA
Tıbbi Aletler, Optik Aletler, Saat	-	-		-	ORTA	DÜŞÜK	YÜKSEK	DÜŞÜK
Otomotiv	-	-	-		YÜKSEK	ORTA	YÜKSEK	ORTA
Diğer Ulaşım Araçları	=	-	=		YÜKSEK	DÜŞÜK	ORTA	DÜŞÜK
Mobilya İmalatı	+	-	=		ORTA	ORTA	YÜKSEK	DÜŞÜK

TEŞEKKÜRLER...